

Smarta lösningar och god mat

Kollektivhus NU:s webinarium om matorganisation var det mest publikdragande någonsin. Minst 100 deltagare från 18 hus och några startargrupper fick massor av idéer.

Mattias Schain, matlagssamordnare för *Tre Portar* i Stockholm presenterade ett effektivt system. Huset, som funnits i 40 år, består av 52 vuxna och många barn. I matlaget ingår ytterligare 31 externa vuxna medlemmar som lagar, handlar och diskar på samma villkor som de boende. Förra året serverades nära 5 000 portioner vid 136 matlag – allt utan problem.

– Det blev väldigt enkelt när vi började använda Google kalkylark och Kooperativappen (www.kooperativappen.se), säger Mattias.

Han inleder varje termin med att fråga om någon har särskilda behov, som sjukdom eller nyfött barn, eller om några själva vill bestämma vad som ska lagas i ett "temamatlag".

– Det kan vara etiopisk mat, ärtsoppa med pannkakor eller vad

Middag i Sockenstugans brasrum. Matlagen i huset har bra stöd av externa medlemmar.

som helst. Sådana matlag sköter själva planering och inköp. Övriga, "vanliga" matlag, följer modellen som receptgruppen tagit fram. Standardrecepten löper över åtta veckor och omfattar 36 recept.

När bilden klarnat gör Mattias ett schema med rutor där alla får kryssa i sig för åtta pass på hösten och tio på våren. Det går fint att kryssa två pass samma dag, ett för matlagning och ett för disk.

När maten ska lagas träffas matlagarna 15.30 i köket. Om det är ett "vanligt" matlag har inköparna handlat och lagt fram både mat och recept. Temamatlagen sköter detta på egen hand. Själva matlagningen brukar ske utan stress.

– Receptgruppen har räknat ut hur mycket mat som går åt och vi handlar oftast på Ica där vi dels har så nära att vi kan gå med vagnarna rakt in i vårt hus, dels har tio procents rabatt som storkund.

Maten kostar olika beroende på dag. Onsdagssoppa är billigaste, 30 kronor, brunchen en söndag i månaden dyrast med 59 kronor. Alla sätter in pengar i förväg på sitt "matkonto" på Kooperativappen som sedan automatiskt drar kostnaden för maten från ens konto. Inköparnas budget beror på vilken dag de lagar och hur många som skrivit upp sig.

Vad gör ni när ni får problem?

– Det som kan bli lite knepigt är om matlagare blir sjuka. Men då har vi bra rutiner för att byta matlag eller i värsta fall byta recept till ett som är enklare att laga för få personer. Vi ställer aldrig in matlag – det har vi som en gyllene princip.

Sockenstugan, också i Stockholm, beskrev en annan – och helt analog modell. Informationen finns på anslagstavlor och i pärmar.

Huset består av 48 boende i 44

Leffe och Berit Hellman i Sockenstugans kök.

Fortsatt stort intresse för oss och för bogemenskaper

Det är glädjande att det stora intresset för kollektivhus och bogemenskaper håller i sig. Det gäller såväl enskilda personer som forskare och media. De öppna husen i oktober fortsätter att locka många besökare och olika Facebook-grupper för intresserade ökar stadigt i medlemsantal.

Försäljningen av vår bok – *Gemenskap och samarbete* – som vi gjorde ett nytryck av i somras, ökar. Och nya startargrupper ser ut att bildas på olika orter.

Intresset för aktiviteter som vi

och våra medlemsföreningar ordnar är också stort. I höstas var Boföreningen Framtiden i Stockholm initiativtagare till två evenemang om användardrivet bostadsbyggande, ett för intresserad allmänhet och ett för politiker och professionella. Båda samlade storpublik (se sidan 8)

Representanter för Kollektivhus NU har också medverkat i flera arrangemang om bogemenskap och bostadsfrågor runt om i landet. Viktigast var konferensen om idéburet byggande i Borås i oktober.

Och Kollektivhus NU:s senaste webinarium om maten i kollektivhus för medlemsföreningarna samlade cirka 100 personer. Läs mer om detta på sidorna 1-2.

Startargrupper vill mer än att bara bygga bostäder, de vill också bidra till lokal gemenskap och utveckling. Nu måste politiker från alla partier skapa förutsättningar för fler bogemenskaper! I andra länder gör man detta med stor framgång.

ULRIKA EGERÖ, ORDFÖRANDE

Smarta lösningar...

lägenheter och medianåldern är 77, åldrarna är spridda mellan 54 och strax 100 år. 16 av de boende som flyttade in 1999 bor kvar och matlagen har bra stöd av de externa medlemmarna.

Matlagen består av tio–elva personer som ansvarar för en vecka i taget. Mat serveras fyra–fem gånger per vecka och betalas med kuponger som deltagarna köper genom att sätta in pengar på ett bankkonto.

– Vi skriver upp om maten är vegansk eller sockerfri och har alltid ett vegetariskt alternativ, säger **Ingrid Eckerman**.

– Vi är två–tre som lagar och två–tre som diskar och städar. Den som inte hinner hem till middagen kan förbeställa en matlåda. Rester säljs till lägre pris.

I *Tullstugan*, också i Stockholm, behöver ingen skriva upp sig i förväg. Matlagarna lagar så mycket som brukar gå åt och om det någon gång skulle ta slut finns som regel infrysade rester från tidigare matlag.

Ann Mari Engel på Tullstugan ser tekniken som en hjälpare. En boende har fixat en digital betallösning som innebär att den som äter kryssar sig på surfplattan i matsalen och får en faktura i slutet på varje månad.

TEXT: ANNE JALAKAS
FOTO: INGRID ECKERMAN

Folkfinansieringskampanj

Egnahemsfabriken ligger på mark som ägs av Tjörns kommun. Nu ska kommunen sälja. För att fabriken ska

finnas kvar behöver man samla in 2,5 miljoner kronor till en del av köpesumman. Före sista februari 2026.

Insamling pågår för fullt och bidragen är många. Den 11 februari hade 1,8 miljoner kronor kommit in. Mer behövs! Läs mer om Egnahemsfabriken på www.egnahemsfabriken.se

TEXT OCH FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Verksamhetsplanering – men hur?

I mitten av november ordnade Kollektivhus NU ett webinarium om hur vi i kollektivhus gör med verksamhetsplanering och budget inför kommande år.

Vi var fem deltagande hus som alla arbetar på olika sätt med frågorna. Hade fler hus varit med, hade vi säkert fått ytterligare exempel på arbetsmetoder.

Utgångspunkten var hur vi styr våra hus för att ha en bra demokrati, hur och av vilka besluten tas och hur de boende har möjlighet att delta. Alla hade sina fördelar och flera av deltagarna kunde snappa upp någon ny idé som skulle kunna förbättra den egna arbetsmetoden.

Här är några exempel på sätt att arbeta med verksamhetsplanering:

- Varje ansvarsgrupp i huset kan äska medel i budgeten och ger då också en kort förklaring till hur pengarna ska användas. Förklaringarna ligger sedan som bilaga till budgeten. Detta förfarande kan in-

nebära att spontana aktiviteter som dyker upp under året kan ha svårt att få pengar.

- Ansvarsgrupper (Måste-grupper) och Aktivitetsgrupper (Trivselgrupper) gör verksamhetsplan och budget, som sedan slås ihop av styrelsen. Förslagen diskuteras på bomöten eller förmöten inför årsmötet. Kan vara problem att den gemensamma verksamhetsplanen blir väldigt lång.

- Styrelsen sätter ihop en lista med idéer som på olika sätt kommit den tillhanda. Matlagsgrupperna får i uppdrag att diskutera igenom alla förslag, för att därefter individuellt ge varje förslag "angelägenhetspoäng". Utifrån resultatet gör styrelsen förslag till verksamhetsplan, som beslutas på årsmötet. Endast några grupper har egen budget.

Sammantaget en intressant diskussion som visar att olika sätt att styra våra hus är möjliga.

EVA-MARIE MENDAHL OCH ULLA IMMLER

Bygga och bo tillsammans på Tjörn

Under 2025 har vi på Tjörn, en ö på Bohuskusten med 6 000 invånare, fått ägna oss åt frågan om hur vi vill bo och leva på ön. Karin Haby rapporterar om projektet "Omställning Tjörn".

I projektet har extra fokus legat på bostadssituationen för oss som önskar skala ner och leva väl även som seniorer.

Frågan har varit på tapeten länge och "Omställning Tjörn" tog tag i det på allvar, sökte medel till ett pilotprojekt och fick dessutom ekonomisk och praktisk stöttning av Hela Sverige Ska Leva, Göteborgs sociala ekonomi Västra Götalandsregionen, Egnahemsfabriken på Tjörn samt lokalavdelningar av pensionärsorganisationerna PRO och SPF.

Vi står inför många utmaningar för bostadsförsörjningen på Tjörn. Äldreomsorgen är överbelastad och endast de med störst behov kan erbjudas anpassad bostad. Den yngre generationen har sällan möjlighet att etablera sig på Tjörn – husen är för dyra och det finns inte tillräckligt med hyresrätter. Vi vill att förutsättningarna för positiva flyttkedjor ökar, främst att äldres ofta stora fastigheter kommer ut på marknaden och att unga får chans att komma in.

Många i pensionsåldern uttrycker behovet av annat och mer kollektivt boende – både för att få och kunna ge stöd till andra och för att kunna dela ytor och funktioner. Kommunen ska förebygga och mildra ofrivillig ensamhet, vilket skulle kunna åtgärdas via tillsammansboende. Tjörns kommun behöver arbeta mer pro-

Studiebesök hiss Bovieran, 48 lägenheter med stor inglasad gård med palmer.

aktivt och skapa fler bostäder och nya boendeformer.

Under projekttiden har vi kunnat förkovra oss och sätta oss in i bostadspolitik och aktuella trender inom svenskt bostadsbyggande. Vi har ordnat seminarier, genomfört studiebesök, deltagit i konferenser och arrangerat ett avslutande möte med föreläsningar av olika experter. Till detta bjöd vi in allmänheten samt tjänstepersoner och politiker i Tjörns kommun. Vi har knutit till oss viktiga personer inom socialt byggande, fått goda råd och guidats vidare till relevanta nyckelpersoner och grupper inom bygga och bo tillsammans-rörelsen.

Utmaningar och stötestenar har ringats in och vi har fått förståelse för det komplexa i att driva bygg- och boprojekt, men också vilka möjligheter det ger och vilka positiva spinoff-effekter de kan ha för lokalsamhället. Samarbeta med kommunen är av största vikt och vi har lyckats etablera några av de kommunkontakter vi planerade. Vi har väckt frågan om att seniorers behov och önskemål behöver beaktas i Tjörns bostadsförsörjningsprogram och har nått ut till många på ön. Utmaningen att nå politiker och tjänstepersoner har vi väl delvis lyckats med.

Projektet startade under våren 2025 med möten och förberedelser. På försommaren hade vi ett välbesökt heldagsseminarium på Billströmska folkhögskolan mitt på ön, dit vi bjöd in brett. Cirka 70 personer deltog. Det var både tillresta och lokala föreläsare och ett studiebesök på Egnahemsfabriken avslutade dagen.

Kerstin Kärnekull från Kollektivhus NU och **Peter Eklund** från Hela Sverige Ska Leva pratade om att bygga och bo för gemenskap och hur det ser ut nationellt, både med exempel och siffror. Peter hade dessutom siffror på Tjörn-nivå och visade pedagogiskt utmaningarna och möjligheterna för just vår ö.

Kerstin berättade utifrån sin långa erfarenhet hur många kvadratmeter och gemenskap en tjänar på att flytta ihop! Andra föreläsare berättade om olika pågående projekt inom närområdet och

Studiebesök hos Under Samma Tak i Högsbo, Göteborg.

Tinna Harling från Egnahemsfarbiken föreläste om "tiny house-rörelsen" och om visionen om fler vägar till hem för fler, om att bygga billigare tillsammans och med större valfrihet vad gäller inredning, utrustning och liknande.

Under hösten genomförde vi tre studiebesök – till Bottna, Göteborg och Hönö. I Bottna i norra Bohuslän besökte vi bland annat bogemenskapen Hogslätts vänboende. Vi fick höra om Tanums kommun som är positiv till och aktivt stöttar nya boendeformer. Hogslätts vänboende har även haft stor hjälp av det investeringsstöd som kunde sökas till nyligen, men som nu dragits in.

I Göteborg besökte vi kollektivhuset Under samma tak och möttes av en sprakande brasa i det gemensamma köket/allrummet på bottenplan i fyrvåningshuset i Högsbo. På Hönö i Göteborgs norra skärgård fick vi titta på ett Bovieraboende, bostadsrätter ordnade i loftgångar omslutande en stor inglasad trädgård.

För att sammanfatta projektet bjöd vi åter in till ett öppet möte, denna gång i en stor lokal i kommunhuset i Skärhamn. Tanken var att de som arbetar i kommunhuset skulle kunna slinka in efter jobbet. Av de cirka 70 som deltog denna gång var dock bara en handfull från kommunen och en handfull från politiken.

Det blev en väldigt positiv kväll, med många goda exempel på att bygga och/eller bo tillsammans och stort engagemang från publiken. Vi fick mersmak och Omställning Tjörn planerar nu att söka medel för utvidgning av projektet Bygga och bo tillsammans på Tjörn. Kanske kan vårt arbete inspirera fler?

TEXT OCH FOTO: KARIN HABY

Ett modernt kollektivhus med gamla anor

Elfvinggården, som formellt heter **Systrarna Elfving**s Stiftelse, är ett av Sveriges äldsta kollektivhus och Nordens största hus för förvärvsarbetande kvinnor.

Året var 1940 då huset stod färdigt och den första hyresgästen flyttade in. Då hade en stiftelsestyrelse arbetat sedan början av 1920-talet med att förverkliga systrarna Elfving's testamente och önskedröm – ett gott boende för "mindre bemedlade, bildade kvinnor som en större del av sitt liv bott i Stockholm".

För systrarna, som levde huvudsakligen på 1800-talet, betydde "mindre bemedlade" en ogift kvinna som inte hade någon egen förmögenhet utan var tvungen att yrkesarbeta för att försörja sig. Detta vid en tidpunkt då ogifta kvinnor nyligen blivit myndiga vid 25 års ålder och fått lagliga möjligheter till studier och yrkesarbete för att lätta på bördan för de män som tidigare hade varit tvingade att försörja sina närmaste kvinnosläktingar i borgerligheten. Giftna kvinnor var dock omyndiga fram till 1921, och fullständigt beroende av sina äkta män.

Det var förklaringen till att

FOTO: EVA NIKELL

Vinterutsikt över den gemensamma gården. En annan bostadsdel kan anas liksom Stockholms skyline långt i fjärran.

FOTO: EVA NIKELL

Köksarbete efter en gemensam måltid i Elfvinggården.

många kvinnor som flyttade in till Stockholm från landsbygden under andra hälften av 1800-talet inte ville gifta sig lagligt, i kyrkan. Många levde i så kallade "stockholmsäktenskap", en sorts äldre variant av samboförhållanden, där den ogifta kvinnan kunde behålla sin myndighet.

Systrarna Elfving levde mitt i denna kvinnoborgerlighet. Uppvuxna i Småland flyttade familjen till Lovön utanför Stockholm. Den äldsta systemen, Ingeborg, blev banktjänsteman och den yngre, Gunborg, arbetade som hemläsarinna, fotograf med mera.

Det var 20 års åldersskillnad mellan systrarna, och det var när den yngre systemen Gunborg dog 1918 som testamentet så småningom kungjordes. En stor del av systerns kvarlåtenskap gick till grundplåten för att bygga en fastighet som Elfvinggården.

Testamentet kom i sin tur att hamna i korsvägen mellan den tidigare kvinnoemancipationen och funkismodernisternas drömmar om ett mer kollektivt levnadssätt med "storbarnkammare och gemensamt köttbullebak" för att travestera Alva Myrdal. Mellan 1935 och 1940 ska-

pade byggmästaren Olle Engkvist fem olika kollektivhus i Bromma och på Kungsholmen. Arkitekterna var de välkända och internationellt renommerade Sven Backström och Leif Reinius. Det stora kollektivhuset i Hässelby, med fler än tusen boende, är förmodligen det mest kända av dessa. Men i dag är Elfvinggården det enda huset av denna karaktär som är kvar intakt – troligen till följd av att det ägs av en privat stiftelse.

Sedan drygt tio år tillbaka är Systrarna Elfving's Stiftelse kulturminnesmärkt i den starkaste klassen för bostadshus – blå. Det innebär starka skyddskrav för exteriören, men också att renoveringar inomhus måste göras varsamt. Fastigheten består av tio sammanhängande bostadshus som ligger mitt i en mindre vildpark med hackspettar, rådjur och harar utanför fönstren.

Nu bor här drygt 280 ensamboende kvinnor i alla åldrar. Merparten av lägenheterna är små, 34 kvadratmeter, men mycket klokt ritade så att de inte känns trånga. Ljus kommer in från de stora fönstren som alla i någon mening vetter åt söder. En stor och ljus foajé fun-

gerar som tidningsläsarrum och spontant mötesrum. I foajén finns även husets konstskåp för ambulera utställningar, och Intresseföreningens secondhandaffär, Systrarnas Bod. I tvättstugeplanet finns en verkstad och ett textilrum vid sidan om välutrustade tvättstugor.

På övre planet, våning 3, finns husets stolthet – matsalen för 125 personer med sju meter till tak, och ett sällskapsrum eller salong för umgänge, samtal, skrivarkurser med mera. Ett relativt nybyggt restaurangkök gör det möjligt att ha återkommande luncher, middagar, pubkvällar, kaféverksamhet etcetera.

Allt arbete i huset är princip ide-

ellt. Många olika aktivitetsgrupper, dit alla hyresgäster är välkomna, hålls ihop av Intresseföreningens styrelse, som förutom sedvanliga medlemsmöten också håller i återkommande välbesökta informationsmöten för nyinflyttade. 2025 firade Stiftelsen och hyresgästerna 85-årsjubileum hela året.

Så, välkomna Kollektivhus NU till ett levande och modernt kollektivhus med gamla anor!

EVA NIKELL
hyresgäst sedan 1992

Helgen den 7–8 mars kommer Kollektivhus NU att hålla årsmöte och idébyttardag på Elfvinggården i Bromma.

FOTO: EVA NIKELL

Smäcker trappa i Elfvinggården.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Elfvinggårdens generösa matsal. Matsalen rymmer 125 personer och takhöjden är sju meter. Föreningen Nya Idun är på besök.

Användardrivet bostadsbyggande kräver politisk vilja av kommunen

Ett av inläggen i projektrevyn på KTH i höstas (se sidan 8) handlade om användardrivet bostadsbyggande i Nederländerna.

Veronica Hejdelind, skribent och utredare, var med på en studieresa våren 2025 och beskriver vad som går att åstadkomma när politisk vilja finns.

Bostadsbristen i det tätbefolkade och tätbebyggda Nederländerna kräver nytänkande i alla led, från politik och policynivå till nya former av byggande och ägande. Här finns en lång tradition av alternativa boendeformer som ständigt vidareutvecklas, vilket gör Nederländerna till en intressant inspirationskälla.

Staden Amsterdam utvecklar sedan 2008 den nya stadsdelen Ijburg, på sex konstgjorda öar i insjön Ijmeer. Fullt utbyggt kommer Ijburg att ha tjugotusen bostäder för runt femtiotusen invånare. En av öarna, Centrumeilanden, är cirka 15 hektar. Här planeras för 1 500 till 1 700 bostäder, varav 60 till 70 procent ska vara olika former av

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Kim Otten, en av initiativtagarna, berättar om den långa processen bakom De Warren. Rummet kan användas både internt och för utåtriktade möten.

användardrivna bostäder – självbyggeri, bo- och byggemenskaper, kollektivhus och kooperativ.

Här skapas även sociala bostäder och hyresfastigheter i mellanprisklassen, fördelade mellan 60 procent privat sektor och 40 procent offentligt byggande. Centrumeilanden förväntas vara fullt utbyggt 2029.

Ett annat av projekten i Amsterdam är byggemenskapen De Warren, som stod inflyttningsklart 2023. Det

består av 36 hyreslägenheter för cirka 50 boende. Boendet startades av en teater- och cirkusgrupp, vars medlemmar drömde om att bo tillsammans. Deras kärnvärden var hållbarhet, överkomliga priser och social gemenskap.

30 procent av byggnaden består av gemensamma utrymmen; ett stort samlingsrum med kök, ett multifunktionellt rum som kan användas på många olika sätt, ett lekrum för barn, en musikstudio,

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

En del av de stora gemensamma utrymmena i De Warren. Nere till vänster finns ett av flera gemensamma kök.

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Trappan binder ihop de fyra våningsplanerna och takterrassen

co-working-platser och ett meditations-yoga-träningsrum.

De gemensamma rummen är placerade längs en öppen, brant trappa som förbinder alla våningar, vilket innebär att de är en del av allas dagliga rutt genom huset. På så sätt maximeras kontakten mellan de boende.

Alla våningsplan har ett gemensamt kök och en balkong. Högst upp finns en takterrass med bastu och växthus. De Warren är ett plusenergihus med fasader gjorda av återvunnet material, ritat av holländska Natrufried Architects. Tack vare kommunal tomträtt till lågt pris, statliga och regionala subventioner för billiga hyreslägenheter samt egen crowdfunding lyckades de boende skapa högkvalitativa bostäder till låg hyra.

År 2003 sålde staden Rotterdam ett extremt försummat bostadskvarter, **Wallisblock** i stadsdelen Spangen, då ett stigmatiserat område med hög brottslighet, till en grupp invånare för 1 euro per person i utbyte mot att de förband sig att investera 1 000 euro per kvadratmeter i renovering, skötte renoveringsprocessen kollektivt tillsammans, påbörjade projektet inom ett år och bodde kvar i minst två år efter att det var genomfört. Före försäljningen investerade kommunen 5 miljoner euro i grundförstärkningar och såg till att gruppen fick arkitektstöd genom att upphandla Hulshof architecten.

I Wallisblock skapades totalt fyrtio bostäder med uteplatser som är öppna mot en stor gemensam innergård. Den totala renoveringskostnaden per bostad var 70 000 euro för en mindre lägenhet och 200 000 euro för en fyrvåningslägenhet.

För Rotterdam stad var Wallisblock ett nytt och dittills oprövat sätt att sälja ut allmännyttan. Efter Wallisblock har man fortsatt att erbjuda byggemaskaper att ta över kommunala byggnader.

Utvecklingen i Nederländerna visar vad som är möjligt att åstadkomma när det offentliga driver

FOTO: VERONICA HEJDELIND

Den gemensamma gården i Wallisblock, Rotterdam.

utveckling av alternativa boendeformer genom strategiskt arbete, konkreta åtgärder och byggande. I Nederländerna möter det offentliga medborgares initiativ till alternativa boendeformer med en tilltro till deras förmåga att organisera och driva ett bostadsprojekt. Det finns en insikt och förståelse för att medborgarna behöver stöd i processledning, kunskap och någon form av finansiering (lån, subventioner, rabatt på tomträtter etcetera) för att lyckas genomföra en komplex byggprocess.

Resultatet visar att med en relativt liten insats från samhället kan byggemaskaper, föreningar, icke vinstdrivande organisationer och stiftelser skapa bostäder som ger stora mervärden i sitt lokalsamhälle. Deras gemensamhetslokaler, odlingar, trädgårdar och aktiviteter är ofta öppna och inbjudande för alla, ingen i deras gemenskaper lever i ensamhet vilket skapar trygghet för de boende i dag och vid eventuella framtida samhällskriser.

I dessa och andra liknande pro-

jekt är arkitekternas kompetens avgörande. De driver, lotsar, lyssnar, löser problem i såväl medskapande- som byggprocesser. Det är en viktig roll i dag och i framtiden för en yrkeskår vars arbete nu utmanas av bland annat AI.

I Nederländerna finns genomförda projekt, policyer, finansieringsmetoder, kunskap och erfarenheter för privat och offentlig sektor i Sverige att inspireras och lära av. Vi behöver inte uppfinna hjulet.

VERONICA HEJDELIND

Texten bygger på studiebesök, bland annat i forskningsprojektet "Idéburen och gemensam bostadsförsörjning" samt research och texter som Veronica Hejdelind har skrivit för publikationerna: *Omvandling av lokaler till bostäder* (Boverket. 2025) och *Det sista huset – från rivningsnorm till ombyggnad och återbruk* (Stiftelsen ARQ 2025).

Första steget i "Raketen" – fler är på väg

Under hösten 2025 tog Boföreningen Framtiden initiativ till två möten om kollektivhus och liknande användardrivna boendeformer.

Först ordnade Framtiden ett möte för alla medlemmar i Familjebostädernas fyra kollektivhus den 19 oktober på Solidaritetshuset på Södermalm.

Utgångspunkt var att det finns fler externa än boende, det vill säga att utbudet är alldeles för lågt jämfört med efterfrågan. Eftersom omställningen dessutom är låg har de flesta ingen möjlighet att någonsin få flytta in.

Förhoppningen var att inspirera de externa medlemmarna att organisera sig och ta kontakt med bostadsbolag och politiker i syfte att få till fler kollektivhus (med rimliga hyror). Det kom cirka 65 personer till mötet.

Men det behövs också information om behov och önskemål riktat till politiker och tjänstemän inom stadsplanering, allmännyttan, privata bostadsbolag, arkitekter och andra engagerade i bostadspolitik. Konferenserna Idéburet och Socialt Byggnad som hållits i Göteborgsområdet i flera år har varit mycket uppskattade och givande, men det har inte funnits något motsvarande forum i Stockholmsområdet/Mellansverige.

Därför tog Boföreningens ordförande **Mette Kjörstad** kontakt med **Kerstin Kärnekull** och **Anna**

Sundman från TIP arkitekter för inledande samtal om hur att nå dessa grupper. Genom vårt gemensamma kontaktnät utvidgades arbetsgruppen till att inkludera **Erik Stenberg**, professor på KTH, **Pernilla Parding**, samhällspolitisk expert med ansvar för bostadsutveckling på Stadsmissionen, **Elin Blume**, strategisk samhällsplanerare, med fokus på bostäder och social hållbarhet i Uppsala kommun, **Karin Kjellson**, från TIP arkitekter samt **Anders Törnquist** från Boföreningen Framtiden.

Så kom projektet "Raketen" till – en raket som ska hjälpa till att sätta fart på, sprida kunskap om och inspirera till arbete för gemenskapsboenden/kollektivhus i Mellansverige.

Vi bjöd in till en projektrevy på KTH den 18 november. 85 personer verksamma inom kommuner, region, politik, stadsbyggnad, arkitektur och som studenter fyllde den största föreläsningssalen på Arkitektskolan.

Revyen innehöll exempel på gemenskapsboenden och initiativ från andra länder (Danmark, Holland, se sidorna 6-7, Österrike och Norge) och exempel på kommuner i Sverige som stöttar initiativ för gemenskapsboende.

Projektrevyn var mycket uppskattad av besökarna, och vi arrangerar lovade att det är en "flerstegsraket" – det vill säga att det alltså kommer att bli fler event på temat under 2026. Vi har redan börjat med förberedelserna.

METTE KJÖRSTAD

FOTO: KERSTIN KÄRNEKULL

Anna Sundman (moderator), Mette Kjörstad från Boföreningen Framtiden och Pernilla Parding, Stadsmissionen under panelsamtalet. Temat var "lärande på tvären".

Kollektivhus NU

Bo tillsammans är föreningen Kollektivhus NU:s nyhetsblad. Beställ prenumeration på info@kollektivhus.se.

Nästa nummer kommer ut i maj 2026.

Redaktörer: Kerstin Kärnekull och Anne Jalakas
Layout: Ann Norrby

Styrelsen i Kollektivhus NU

Ordförande:
Ulrika Egerö, Dunderbacken, Stockholm
ulrika.egero@gmail.com

Kassör:
Anders Törnquist, Framtiden, Stockholm

Övriga styrelsemedlemmar:

Ulla Immler, Tersen, Falun
Kerstin Kärnekull, Färdknäppen, Stockholm
Eva-Marie Mendahl, Under samma tak, Göteborg
Linnea Wesslund, Tunnan, Borås.

Webbredaktörer: **Ulrik Egerö**, Dunderbacken, **Ulla Immler**, Tersen och **Kerstin Kärnekull**, Färdknäppen,.

På hemsidan www.kollektivhus.se finns listan över kollektivhus i Sverige och alla nummer av Bo tillsammans, kollektivhus.se/category/bo-tillsammans

Medlemskap

Föreningar/kollektivhus betalar efter antal lägenheter. Startargrupper betalar 200 kr/år och kan dessutom bli medlemmar i Föreningen för byggemskaper utan extra kostnad. Enskilda personer kan bli stödmedlemmar för 100 kr/år, gärna mer som gåva.
Plusgirokonto 43 88 62-5.
Ange namn och e-post.

Kollektivhus NU på Facebook

Kollektivhus NU har en fansida, www.facebook.com. Det finns också en Facebookgrupp där du kan söka eller annonsera om lägenheter i kollektivhus, "Kollektivhuslägenheter", och en diskussionsgrupp för oss i kollektivhus och startargrupper, "Kollektivhusforum".